

Fa

AMOUKANAMA

Wat is het leven zonder gewaagde sprong

Lotte Ogiers
Gezien op 03 augustus 2024
Kursaal Oostende, in het kader van TAZ 2024

‘Fa’ betekent ‘Kom mee’ in één van de talen die Guinea rijk is. Dat is ook het streefdoel van de oprichters van Amoukanama vzw. Met voorstellingen als ‘Fa’ willen ze via hun liefde voor acrobatie zo veel mogelijk jongeren aanspreken om een divers en strijdend collectief te vormen. In ‘Fa’ gaan ze op zoek naar een nieuw pad dat slingert tussen de Afrikaanse en Westerse wereld tegen de achtergrond van een cirkel die soms als een brandende zon aan de hemel prijkt, dan weer een kalme maan lijkt.

05 AUGUSTUS 2024

Onder een schitterende zon op scène, een prachtig lichtontwerp van Tim Oelbrandt, bouwen tien acrobaten van het Belgisch-Guinees circusgezelschap Amoukanama menselijke torens. De West-Vlaamse acrobate Nathalie Vandenabeele vervoegt de negen mannen die ze samen met haar partner Alseny Sacko en zijn boezemvriend Balla Moussa Banhoura opleidde in hun circusschool. In ‘Fa’ zoeken ze naar verbindingen tussen de Afrikaanse en Westerse wereld. Die vinden elkaar in de hoogte. Je houdt je adem in voor de vliegende lichamen die zich bevrijden van hun kwetsbaarheid door de kracht van de samenwerking tussen de acrobaten. Vliegen naar de zon, het kan. Dat blijkt als gedeeld vertrouwen fragiele mensentorens laat oprijzen.

In modern circus draait het niet enkel om het spektakelelement van waanzinnige lichaamskunst, ook de scenografie voegt iets toe aan het geheel. De Franse regisseur Anthony Weiss laat de soberheid schitteren door enkel in te zetten op de cirkel waartegen de witte kostuums van de acrobaten en hun bewegingen contrasteren. Zo denk je nu eens de zon te zien, dan de maan of de wereld, als tijdloze en universele symbolen voor de talloze individuen die op zoek zijn naar een plek die hen kan bevrijden.

Weiss laat de scène spreken door de kleurveranderingen van de cirkel. Je ziet de tocht van de jongeren die de wereld afstappen. Wanneer de cirkel een witte,

nachtelijke gloed uitstraalt, hoor je een dreunende bourdon en een minimalistische soundscape. Met acrobatie en dansbewegingen tasten de artiesten de grenzen van de schemerwereld af. Iemand loopt voorop, zijn ene arm gestrekt voor zich uit, onzeker waar zich op te richten. De groep volgt voorzichtig. Wanneer de cirkel daarentegen brandt als een zomerzon begeleiden enkele acrobaten op Afrikaanse instrumenten een ritmische dans. ‘Fa’ neemt je op die manier mee op een tocht van verstilling naar extase, een reis die zowel spectaculair als poëtisch is.

De groep wil meer tonen dan enkel hun verbluffende kunsten.

Terwijl Björk ‘Thunderbolt’ zingt hangt Vandenabeele in doeken. Zo stijgt ze hoog en vliegt ze laag dankzij de mannen die het touw stevig vasthouden. Enkel dankzij het vertrouwen in hun kracht kan ze haar acrobatiek beoefenen. ‘May I, can I or have I too often/May I, can I, should I or have I too often craving miracles,’ zingt Björk terwijl je kijkt naar de gouden cirkel en de zwierige doeken. De vrouw, slechts met haar doeken. Ze is groots en tegelijk breekbaar, zeker in combinatie met de glasheldere stem van Björk. Na de Afrikaanse ritmiek valt deze keuze voor de ijzige muziek van een Westers popidool op. Je zou denken dat er een mirakel nodig is beide werelden te verbinden. Of bewijst Amoukanama al in haar ontstaansgeschiedenis dat alles mogelijk is mits een gedeelde passie?

Dat de groep meer wil tonen dan enkel hun verbluffende kunsten, merk je in een scène die met enige variaties herhaald wordt. Waarom zou je er als circusartiest anders voor kiezen om een sobere scène te verdubbelen? In de eerste versie staan de acrobaten per vijf tegenover elkaar. Enkel rechts op scène laat Oelbrandt licht branden. Wanneer de vijf artiesten, die links op scène staan, naar het licht springen over de hoofden van de andere vijf, houden die hen in bedwang. Ze blijven in de lucht hangen terwijl hun armen naar het licht reiken. In de latere herhaling van die scène doofde Oelbrandt dit zijlicht. Nu springen en worstelen de acrobaten naar de duisternis. In de verweving van beide momenten, die licht en donker zijn, schuilt de spannende en onzekere aantrekkingskracht van elke mogelijkheid die zich voor je aandient. Grijp je dat moment?

Niet alle circusvoorstellingen durven de tijd te nemen om *struggles* en vertwijfeling letterlijk in beeld te brengen. ‘Fa’ is daarentegen geen uitsluitende aaneenschakeling van spectaculaire *driemanstorens* en salto’s in metershoge ringen. De artiesten van Amoukanama tonen dat het in circus, en bij uitbreiding in het leven, draait om de juiste balans tussen fragiliteit en heerlijke bemeestering. Dat majestueuze bestaat enkel bij gratie van het breekbare, want wat is circus zonder de ingehouden adem? Wat is het leven zonder gewaagde sprong?